

WERELD BURGER

wereldnieuws
in zakformaat

bpost
PB-PP | B-53
BELGIE(N)-BELGIQUE

Wereldburger is een driemaandelijkse uitgave van Wereldsolidariteit

Wereldsolidariteit vzw - Haachtssesteenweg 579 - 1030 Brussel

20ste jaargang • oktober - november - december 2018 • Afgiftekantoor Kortrijk 1 • afdeling 2 • erkenning P309504

wereld
solidariteit

in deze krant

Woord vooraf 3

Nepal

Onderweg naar beter: sherpa Phudoma 4

Mo-interview.

Welvarend Nepal, gelukkige Nepalezen 6

Togo

Mijnbouwmultinationals,
neem uw verantwoordelijkheid 11

India

Biolandbouw: de weg vooruit voor boeren 14

Sporters beleven meer 17

Music For Life 2018 19

De Wereldburger wordt gesubsidieerd door DGD, gedrukt op chloorvrij papier, in het meest economische formaat en verzonden op de goedkoopste manier.

Contactgegevens van onze medewerkers in jouw regio: www.wereldsolidariteit.be/regionaal

Wereldsolidariteit is het resultaat van de kracht van mensen samen in Noord en Zuid.

Wereldburger wordt uitgegeven door:
Wereldsolidariteit vzw
Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel
wereldsolidariteit@wsm.be
www.wereldsolidariteit.be

Redactie

Nancy Govaerts,
Katrien Liebaut,
Mia Vandenberghe,
Gie Goris

Vragen?

Bel ons 02.246.36.79

Lay-out en druk
Gevaert Graphics

Foto's

Wereldsolidariteit

Verantwoordelijke uitgever

Andre Kiekens
Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel

Wereldsolidariteit dankzij jouw steun op nummer: BE41 8900 1404 3510 - BIC VDSPBE91

Wereldsolidariteit in Noord en Zuid is mogelijk dankzij de steun van:

“Allemaal mensen. Onderweg naar beter.”

Hiermee voerde 11.11.11 de voorbije weken campagne. Klinkt het jou op het eerste zicht misschien een beetje banaal of wollig in de oren? Laat je blik er even langer op rusten. Hoe eenvoudig deze woorden ook zijn, hun combinatie veroordeelt het gangbare discours, pleit voor een fundamenteel andere kijk op migratie en wil ons inspireren in onze zoektocht naar oplossingen. Wat een kracht in die vijf eenvoudige woorden.

Iedereen is onderweg naar beter, of zou dat moeten zijn. Dit overstijgt het wij-zij verhaal en verplicht ons ook naar onszelf te kijken. Ook hier in België moet en kan het beter. Milieu, mobiliteit, armoede, ongelijkheid zijn uitdagingen waarvan we wakker (moeten) liggen.

Woorden als gedwongen migratie versus economische vluchtelingen - alsof dat dan gelukszoekers zijn -, transmigranten, vreemdelingen, mensen zonder papieren, illegalen, zijn bijna dagelijkse kost. ‘Ze overspoelen ons’ en we spreken van de ‘vluchtelingenproblematiek’. Soms wordt geopperd dat ‘pushbacks’ een deel van de oplossing zijn en dat organisaties die mensen redden van de verdrinkingsdood op zee een deel van het probleem zijn.

Uiteraard mogen we niet blind zijn voor de vele uitdagingen... maar wat een geladenheid in die woorden! Hoe kan iemand illegaal zijn? We zijn *allemaal mensen*. Hoe is het mogelijk dat levensreddend werk wordt bestempeld als het werk van naïeve weldoeners? Zou het ontmenselijken een strategie zijn om onmenselijke praktijken te verdedigen en aanvaardbaar te maken?

Mensen zijn *onderweg naar beter*. Is dat niet wat ontwikkeling in essentie zou moeten zijn? En is niet elke samenleving ‘in ontwikkeling’. **Beter is niet één of ander ver land, maar een wereld waarin de rijkdom herverdeeld is, iedereen dezelfde rechten geniet en een verantwoorde economische groei gerealiseerd wordt, binnen de grenzen van onze planeet die ten dienste staat van alle mensen, in alle werelddelen. Van die wereld maakt Wereldsolidariteit samen met haar partners iedere dag opnieuw werk. En we doen dat met jouw steun.**

Ook wij zijn samen onderweg naar beter.

Bedankt!

Nancy
& Katrien

Sherpa Phudoma (35): berggids in de

Het loopbaanparcours dat Phudoma aflegde, onderweg naar beter, is op z'n zachtst gezegd gevarieerd. Eerst werkte ze als landarbeidster, dan als hotelbediende, nu als berggids, met een tussenstop als dienstbode in Oman. Haar enige doel: een goed leven voor zichzelf, haar familie en haar dochtertje. Ze sloot zich aan bij de vakbond omdat ze wil strijden voor betere lonen, en dat doe je best samen, verenigd in een groep.

'Mijn naam is Phudoma. Ik begeleid trektochten vanuit Pokhara, in de mooie Annapurna. Als tiener werkte ik met mijn ouders en zussen op het platteland. Op m'n twintigste besloot ik te verhuizen naar Kathmandu. Eerst werkte ik in de hotelsector, maar daar verdiende ik heel weinig. Toen ik voor twee jaar aan de slag kon als dienstbode in Oman heb ik niet getwijfeld, ik zou er meer verdienen en kunnen sparen. Terug in Nepal -ik was toen 27- trad ik in een gearrangeerd huwelijk met mijn man. Hij is berggids en leerde

mij het vak. Sindsdien ben ik berggids, en ik hou van mijn job! Het gebergte is adembenemend en de contacten met de toeristen zijn leerrijk.

Toch is bergtochten begeleiden niet ongevaarlijk. Ieder seizoen gebeurt er wel een ongeval. Een maand geleden stierf een collega -vader van drie kinderen- in een helikoptercrash. Het berggidsenagentschap zou 10.000 euro compensatie moeten betalen aan de familie. Als die betaling binnenkort niet gebeurt, zijn wij bereid om te gaan staken. **Het is belangrijk dat wij berggidsen het voor elkaar opnemen.**

Ik ben lid van de vakbond omdat ik wil strijden **voor hogere lonen en tegen vooroordelen.** Vrouwelijke gidsen krijgen niet zo veel opdrachten als hun mannelijke collega's, slechts één of twee per seizoen. Als vakbondssecretaris richt ik me daarom specifiek tot vrouwen. **Ik zorg ervoor dat meer vrouwen een opleiding tot berggids kunnen volgen en tijdens mijn tochten probeer ik ook de arbeidsters in de theehuizen te overtuigen om zich aan te sluiten bij de vakbond.**

Mijn man en ik hebben één dochtertje van vijf. Daar kozen we bewust voor. We hopen onze enige

Himalaya

dochter alle kansen te geven met degelijk onderwijs in een privéschool, dat is heel duur hier in Nepal.

Door de hoge werkloosheid en het korte trekkingseizoen, aanvaarden gidsen en bagagedragers makkelijk te lage vergoedingen. Daar wilden wij als vakbond iets aan veranderen. Samen stelden we onze eisen bij de T.A.A.N. (Travel Tours Association Nepal). in 2017 konden wij een stijging van de minimumlonen afdwingen. Berggidsen krijgen sindsdien minstens 1.700 NPR (12,9 euro) per dag, bagagedragers 1.600 NPR (12,1 euro). Wanneer een gids of drager vroeger een ongeval kreeg, betaalde het agentschap enkel de ziekenhuiskosten. Elke andere compensatie moest onderhandeld worden. Als vakbond zorgden wij ervoor dat er vandaag een bedrag vastligt per kwetsuur. De uitbetaling van die compensaties verloopt echter niet altijd zo vlot. Net daarom is het belangrijk dat wij samen opkomen voor onze rechten. Onze volgende prioriteit? Dat is ervoor zorgen dat ook seizoenarbeiders zoals wij kunnen genieten van moederschapsrust. Met het nieuwe Nepalese sociale zekerheidssysteem zou dat moeten kunnen.'

De vakbonden GEFONT en NTUC, partners van Wereldsolidariteit, zetten zich in voor kwetsbare groepen in Nepal. Ze verenigen arbeiders in een vakbond, informeren en vormen hen over hun rechten, leren hen onderhandelings-technieken en organiseren technische vormingen voor kortgeschoolden. Ze dwingen hogere minimumlonen af per sector en zetten beleidsmensen en werkgevers onder druk om sociale wetten in te voeren en toe te passen.

Beleef Nepal

Eind 2019 organiseert Wereldsolidariteit West-Vlaanderen een groepsreis naar Nepal. Op het programma: ontmoetingen met berggidsen en fabrieksarbeiders, een verblijf in een gastgezin, een namiddag meedraaien in de pottenbakkerij. Uiteraard mogen ook toeristische hoogtoppen niet ontbreken. Een trektocht in de Himalaya, Kathmandu, de boeddhistische tempel Namu Buddha en het Chitwan National Park, je beleeft het allemaal.

Ben jij een avonturier in hart en nieren? Schrik je niet terug van een stevige uitdaging? Er zijn nog plaatsen vrij!

Als deelnemer engageer je je om bovenop het deelnamegeld minstens 2.000 euro in te zamelen voor GEFONT en NTUC. Zo kunnen zij hun werk voor kwetsbare Nepalezen verderzetten.

Wij bedanken alvast alle reizigers voor de fantastische inspanningen.

Alle info:

Mia Vandenberghé,
mia.vandenberghé@wsm.be
0473 62 34 39

Facebook: WSM NEPAL Express

www.wereldsolidariteit.be/steun-ons/wsm-nepal-express

Migratie bestrijden zonder waardig doet de problemen

Ramesh Badal is vice-voorzitter van GEFONT, één van de drie grote vakbonden in Nepal en partnerorganisatie van Wereldsolidariteit. GEFONT is ook actief in Qatar en werkt in Maleisië samen met lokale vakbonden om de belangen van Nepalese arbeidsmigranten te verdedigen. In oktober was Badal te gast in België. Gie Goris, hoofdredacteur van het magazine Mo, maakte tijd voor een interview.

In Europa is migratie uitgegroeid tot één van de meest gepolariseerde politieke thema's. Dat wil zeggen: Europa worstelt met immigratie als nooit tevoren. In de meeste landen van het Zuiden is dé vraag vooral hoe emigratie, tijdelijke migratie, arbeidsmigratie of circulaire migratie beter georganiseerd kan worden. In het beste geval staat dan niet alleen de nationale schatkist voorop,

maar ook het welzijn van de migrant en zijn of haar familie.

Nepal is een echt migratieland. Tussen 2008 en 2017 leverde de Nepalese overheid 3,5 miljoen werkvergunningen voor het buitenland af, intussen gemiddeld ruim meer dan een half miljoen per jaar. Het geld dat die arbeidsmigranten terugsturen naar huis is goed voor een derde van het totale bruto nationaal product van Nepal. **De explosieve groei van arbeidsmigratie sinds eind jaren 1990 hangt samen met de politieke instabiliteit, de interne conflicten en de verarming die daarmee samenging.**

De burgeroorlog tussen maoïsten en al dan niet koningsgezinde partijen is achter de rug, mogen we dan ook verwachten dat de arbeidsmigratie snel zal terugvallen?

Ramesh Badal: We hebben tien jaar onder een opstand geleefd en dan tien jaar om de resultaten van de opstand te verwerken. Maar aan die kleine kwarteeuw instabiliteit komt een einde, nu zowel de lokale, provinciale als centrale overheden geïnstalleerd zijn.

Ramesh Badal

werk in landen van oorsprong groeien

Wat daarbij ook belangrijk is, is het gegeven dat de twee grootste partijen tijdens de jongste verkiezingen een alliantie gevormd hebben onder de slogan: Welvarend Nepal, gelukkige Nepalezen. Sindsdien zijn ze samengegaan tot één partij die vijf jaar van stabiel bestuur beloofd heeft. **Die politieke stabiliteit laat eindelijk toe om echt werk te maken van een beter sociaal beleid.**

Het minimumloon werd twee maand geleden verhoogd met 39 procent. Daarmee wil de regering de omvang van arbeidsmigratie beperken. Een tweede maatregel die wij in datzelfde verband vragen, is het invoeren van een geïntegreerd systeem van sociale bescherming. We hebben daarover al een akkoord met de werkgevers en het parlement heeft er een wet over gestemd.

Als meer mensen in eigen land blijven werken en daar betere lonen voor krijgen, dan kunnen we eindelijk ook aan de ontwikkeling van ons eigen Nepal werken.

Als meer mensen in eigen land blijven werken en daar betere lonen voor krijgen, dan kunnen we eindelijk ook aan de ontwikkeling van ons eigen Nepal werken. De overheid neigt ernaar om dit op te nemen en te realiseren, maar het gaat zeker niet snel en niet ver genoeg. In november verwachten

we wel de eerste stappen om die sociale zekerheid te implementeren.

Op dit moment komt bijna een kwart van het bruto nationaal product van Nepal van inkomsten uit migratiearbeid (=remittances). Kan de overheid zich nog wel veroorloven om die te verliezen?

Ramesh Badal: **Minder inkomsten uit migratiearbeid worden in dit scenario vervangen door meer inkomens uit werk dat binnen Nepal verricht wordt.** Daar leidt de economie niet onder, integendeel. **Het probleem ontstaat als migratie bestreden wordt zonder alternatief en waardig werk in eigen land te voorzien.**

Daarnaast kan een regering ook meer doen om arbeidsmigranten beter te beschermen. In mei vroegen de vakbonden de nieuwe regering om arbeidsmigratie naar Maleisië op te schorten zolang Maleisische werkgevers niet bereid waren om alle kosten van de rekrutering op zich te nemen. Maleisië voerde een biometrisch registratiesysteem in -een systeem waarbij persoonskarakteristieken in de identiteitskaart verwerkt worden- maar liet de arbeidsmigranten opdraaien voor de kosten. Die liepen op tot 250 dollar per persoon, terwijl dezelfde handelingen bij andere diensten of bedrijfjes hooguit 35 dollar kost.

De regering ging in op onze vraag en vaardigde een voorlopig verbod op die biometrische registratie uit, ook al was dat ingrijpend, want Maleisië staat bovenaan de lijst met landen van bestemming voor Nepalese arbeidsmigranten. Vijftien dagen later keurde het Maleisische parlement een voorstel goed dat onze eisen inwilligde. De vakbonden werden ook betrokken bij het uitschrijven van een nieuwe Memorandum of Understanding tussen

Maleisië en Nepal. **Dat toont aan dat zaken snel ten goede kunnen keren, als vakbonden en overheid aan hetzelfde zeel trekken.**

In New York hoorde ik de nieuwe, 93-jarige Maleisische premier, dr. Mahatir bin Mohammad, zeggen dat arbeidsmigranten in Maleisië dezelfde rechten hebben en lonen ontvangen als hun Maleisische collega's. Klopt dat?

Ramesh Badal: In principe wel, ja. Alleen worden Nepalezen nooit aangeworven voor hogere of leidinggevende functies, ook al hebben ze er de kennis en capaciteiten voor. Wij worden altijd onder het niveau van ploegleider ingezet, voor het vuile, gevaarlijke en moeilijke werk. Arbeidsmigranten mogen in Maleisië wel lid worden van een vak-

bond, in tegenstelling tot de Arabische landen in de Golf, maar ze mogen niet deelnemen aan straatdemonstraties.

Betekent dat dan ook dat Nepalezen liever in Maleisië gaan werken dan in de Golf?

Ramesh Badal: Dat hangt af van veel factoren: het soort werk, de verloning en de aanwezigheid van andere migranten uit dezelfde familie of dorp. In het algemeen is er wellicht een voorkeur voor Qatar of andere landen in de Golf omdat werkers in Maleisië meer kansen hebben om hun loon te besteden aan roken, drinken of loterijen. Mensen willen zo veel mogelijk sparen, en dat maakt een land als Qatar aantrekkelijk, ook al mankeert het daar aan democratische mogelijkheden voor werkers.

De financiële voordelen van gastarbeid elders maken het ook moeilijk voor mensen om definitief terug te keren naar huis. Wie in Maleisië of Qatar 40.000 roepies verdiende, kan maar moeilijk genoeg nemen met de 15.000 of 20.000 die in Nepal betaald worden, als je al een baan vindt.

Elk jaar verkrijgen zowat 700.000 Nepalezen een arbeidscontract in het buitenland, maar dat is zonder India gerekend, waar Nepalezen zonder extra vergunningen mogen werken. Hoe belangrijk is India voor Nepalese arbeidsmigratie?

Ramesh Badal: Vroeger was India de belangrijkste bestemming voor migratie vanuit Nepal, met tot twee miljoen Nepalezen in India. Vandaag geldt dat alleen nog voor de armste onderlaag en is het aantal volgens ons misschien wel gehalveerd. Degenen die tussen honderd en duizend dollar kunnen verzamelen, kiezen liever voor de Golflanden of Maleisië. Wie een opleiding heeft, opteert voor Japan, Israël of Korea. En de rijken proberen met studentenvisa of anderszins te migreren naar Europa, Canada, Australië of de VS.

De vakbond houdt zich niet bezig met de rijken, die hebben onze hulp niet nodig. En de allerarmsten bereiken we ook niet, onder andere omdat hun migratie seizoensgebonden is en omdat ze helemaal informeel gaan. Onze aandacht gaat uit naar de tussengroepen die veel papierwerk moeten leveren voor hun migratie, en die tegelijk erg kwetsbaar zijn voor misbruik en uitbuiting.

Smaakt dit artikel naar meer?

Wereldsolidariteit zet al meer dan vijftien jaar mee de schouders onder MO*. Samen zijn we ervan overtuigd dat mondiale journalistiek meer dan ooit nodig is om de wereld beter te begrijpen. Want verandering begint bij begrijpen. Wie een MO-abonnement neemt via Wereldsolidariteit steunt daarmee onze organisatie. Alle info op blz. 23 van deze krant.

Echte vooruitgang voor Togolese mijnwerkers

Wat weet u over Togo? Het zou een quizvraag kunnen zijn in 'De Slimste Mens ter Wereld'. Een moeilijke, want Togo is onbekend bij het grote publiek. Toch kan het land op de aandacht van internationale bedrijven rekenen. Togo's bodem herbergt immers een schat aan zeer gegeerde grondstoffen zoals fosfaten, marmer, kalksteen, klei en ijzerertsen. Dit lokt multinationals. In ruil voor jobs en de belofte duurzame ontwikkeling te brengen, genieten ze van verlaagde uitvoertaksen. Maar zoals zo vaak ziet de realiteit er anders uit. De Togolese mijnbouw levert enkel voor de bedrijven voordelen op, de bevolking lijdt. Ngo SADD (Solidarité et Action pour le Développement Durable) - partner van Wereldsolidariteit - neemt het op voor de Togolezen.

Mijnbouw=roofbouw

Togolese kalksteen ontgint men met explosieven. De explosies veroorzaken kunstmatige heuvels en meren, waarin gifslangen en krokodillen zich thuis voelen. Ontginning van ijzererts gebeurt met enorme hoeveelheden water, de reststoffen vervuilen de bodem. Boeren zien duizenden hectaren akkerland veranderen in maanlandschappen en vervuild, onvruchtbaar, dor braakland. **Ondanks een nationale milieuwetgeving en herhaaldelijke interpellaties door lokale gemeenschapschefs, blijven de beloofde investeringen in bodemherstel, wegen, waterzuiveringsinstallaties, medische centra en scholen uit.**

Multinationals: neem uw verantwoordelijkheid

SADD wil multinationals op hun verantwoordelijkheid wijzen. Dit jaar in mei bracht de ngo vakbondsafgevaardigden uit de mijnbouwindustrie, mensenrechtenorganisaties, nationale en internationale vakbondsleiders, arbeidsinspecteurs

en lokale gemeenschapschefs samen rond het thema Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Zij bespraken de OESO-milieu-richtlijnen, het internationale MVO-kader, waardig werk en internationale arbeidsnormen én de VN agenda 2030. Algemene vaststelling: **“Er is nood aan een dwingende Togolese richtlijn. De internationale verplichting om sociale en milieuregelgeving na te leven leidt tot niets.”**

De aanwezigen besloten de vele mensenrechtenschendingen op te tekenen en een lijst met aanbevelingen te formuleren. Met deze rapporten trokken SADD, vakbondsafgevaardigden en lokale chefs naar het Togolese ministerie van Welzijn. Dat verklaarde de aanbevelingen te zullen opvolgen en de multinationals op hun plichten te wijzen.

Jobs? Graag! Maar tot welke prijs

De negenenvijftig steengroeves en mijnen in Togo zijn in handen van internationale bedrijven en

stellen zo'n vijfduizend arbeiders tewerk. Veel jobs dus. Keerzijde van de medaille: 80% van die arbeiders werkt in gevaarlijke omstandigheden, in ruil voor een hongerloon.

Maar hebben multinationals dan geen voorbeeldfunctie? Zij worden toch internationaal in de gaten gehouden? Het voorbeeld van cementproducent ScanTogo, lid van de internationale groep Heidelberg Cement, weerspiegelt de Togoese situatie.

ScanTogo biedt werk aan zo'n zeshonderd mensen. Tweehonderd daarvan zijn rechtstreeks in dienst van het bedrijf en werken in correcte omstandigheden. Onder hen vooral hoogopgeleide buitenlanders. Voor de overige vierhonderd jobs stelt ScanTogo onderaannemers aan: koppelbazen die het afdragen van loonbelasting of sociale premies achterwege laten en vooral uit zijn op persoonlijk gewin. Door deze uitbesteding schuift ScanTogo haar verantwoordelijkheden af. Klachten doet ze af als leugens of overdrijvingen.

Wie komt in aanmerking voor een job bij de onderaannemer? De laaggeschoolde inwoner van Togo die werkt in de steengroeves van het bedrijf. Voor hem geen sociale zekerheid, geen toegang tot de bedrijfsziekenboeg, geen toegang tot de bedrijfskantine, geen beschermende kledij, verplichte werkweken tot 72 uur in ruil voor een hongerloon, geen vast contract. **Vierhonderd arbeiders die samen zorgen voor het behalen van ScanTogo's targets delven het onderspit.** In deze groep gebeuren uiteraard de meeste arbeidsongevallen en vallen de meeste ontslagen. Recent verloren vijftig arbeiders hun job omdat ze het niet eens waren met de verlaging van hun uurloon.

De aanhouder wint!

SADD Togo onderneemt actie. Ze verzamelden de getuigenis van honderden arbeiders. Ze vormden arbeiders en arbeidsinspecteurs en brengen de situatie onder de aandacht van de pers. Bij het ministerie van Arbeid dringen ze aan ScanTogo te dwingen de nationale arbeidscode te respecteren. Bij ScanTogo eisen ze rechtstreekse aanwerving van ALLE arbeiders. Af en toe krijgen kleine groepjes arbeiders een vast contract, maar dat is te weinig. **SADD maakt zich op voor meer acties.** Op het programma staan een protestactie over misbruik van arbeidsinspecteurs, zij staan onder druk om hun rapporten te vervalsen, een klacht bij de IAO-normencommissie (Internationale Arbeids Organisatie) en een internationale briefschrijfactie (urgent appeal) door vakbonden en middenveldorganisaties, onder wie Wereldsolidariteit.

Dat de aanhouder wint, bewijzen de acties die SADD voerde bij nabijgelegen bedrijf WACEM-FORTIA. Na twee jaar dwong SADD het bedrijf om alle arbeiders rechtstreeks in dienst te nemen. **Zal ScanTogo het voorbeeld van WACEM-FORTIA volgen? SADD is alvast van plan om daarvoor te zorgen.**

De weg vooruit voor boeren

hier en in Tamil Nadu, India

De opwarming van de aarde, milieurampen en een toenemende bevolking. Het zal u niet verbazen dat duurzame voedselproductie één van de grote uitdagingen is van de 21ste eeuw. Want hoe voeden we straks tien miljard mensen? En, meer nog, hoe zorgen we ervoor dat de boeren een eerlijke prijs krijgen voor hun hard labeur en hun producten?

Voldoende voedsel verantwoord produceren en er tegelijk voor zorgen dat je er zelf van kan leven, dat bezorgt boeren in België, maar ook in partnerland India, dagelijks kopzorgen. Daarom startte Wereldsolidariteit een unieke samenwerking op tussen Hogeschool VIVES (studiegebied agro-en biotechnologie in Roeselare) en AREDS, partner van Wereldsolidariteit in Tamil Nadu, India. Deze samenwerking startte in 2017 en wordt mogelijk gemaakt dankzij de financiële steun van de provincie West-Vlaanderen.

En de boer, hij ploegde voort?

In India is landbouw een vrouwenzaak. Vrouwen zaaien, wieden, oogsten en verzorgen de dieren. Tot in de jaren zestig gebeurde dat op een traditionele manier. Ze verbouwden voedzame gierstsoorten en peulvruchten, maakten gebruik van plaatselijk beschikbare kruiden en methoden voor bemesting en bescherming van hun gewassen. Buffels ploegden de grond en pompten het water op voor de bevoeiing van het land. Sindsdien is er veel veranderd. Nieuwe – duurdere – productiemethoden beloofden de boeren meer winst, maar in werkelijkheid dekken de prijzen voor hun producten amper de kosten. De chemische bestrijdingsmiddelen hebben schadelijke gevolgen voor de bodem, de biodiversiteit en het voedsel. De traditionele gierst, rijk aan essentiële voedingsstoffen, werd vervangen door minder voedzame rijst en tarwe. De gevolgen bleven niet uit. Beschavingsziekten steken de kop op.

‘Er zijn boeren die, genekt door financiële problemen, geen uitweg meer zien en uit het leven stappen,’ getuigt Francina Varghese, coördinator van Wereldsolidariteit in India. ‘Of de wanhopige boeren verkopen hun grond aan agro-industriële bedrijven die er dan op grote schaal monoculturen op verbouwen bestemd voor export. Of vruchtbare grond wordt industrieterrein. Niet onmiddellijk de juiste recepten om een aangroeiende bevolking te voorzien van voldoende en gevarieerd voedsel.’

‘Ook bij West-Vlaamse boeren leeft de bezorgdheid rond een leefbaar inkomen. Ook hier kennen landbouwers moeilijke tijden door de druk van de agro-industrie gericht op export, bedreiging en vervuiling van de grond,’ getuigt Lieven Verhaeghe van VIVES.

AREDS geeft Indiase boeren weer hoop ...

Met haar landbouwprogramma probeert AREDS boeren opnieuw een leefbaar inkomen te geven. Francina: ‘AREDS **verenigt de boeren, vrouwen én mannen, in farmers clubs waar zij opleiding krijgen in de biologische landbouw en de vermarkting van hun producten.** Hun biologisch geteelde groenten en granen kunnen ze tegen een hogere prijs verkopen op de lokale markten. Zo verdienen ze meer. Biolandbouw, zonder gebruik van chemische meststoffen en bestrijdingsmiddelen waar multinationals het patent op bezitten, is bovendien

een teken van verzet tegen de agro-industrie. De farmers clubs bieden ook andere voordelen. Zo kunnen de boeren wanneer het nodig is, een lening bij de bank aangaan. Samen sterker dus.'

... en inspireert

In het dorp Veeriyappalayam in het district Karur, op de plek waar vroeger een kaal terrein lag, heeft AREDS een **bio-modelboerderij met boomgaard en moestuin uit de grond gestampt**.

'De grond, honderd hectare afgedankte bedrijventerreinen, werd onvruchtbaar geacht. AREDS liet de bodem analyseren en zocht hulp bij landbouwkundigen, vanuit de overtuiging dat elke grondsoort voor landbouwdoeleinden kan worden ingezet, als je maar geschikte gewassen kiest en de teeltmethodes aanpast. Na een grondige topografische studie werden zestig hectare met fruitbomen (chikoo, een tropische vrucht) en een lokale kruisbessoort beplant. Tussen de struiken en bomen worden paardenbonen geteeld, een lokale groente die rijk is aan proteïnen. Drie waterbekkens en twee waterputten met bijhorende pompen vangen het regenwater tijdens de moesson op. Dat laat toe een groot deel van het droog seizoen te overbruggen. Een nieuw irrigatiesysteem werkt op zonne-energie via zonnepanelen.'

De groep vrouwen belast met het beheer van de boerderij en het bewerken van het land, delen de kennis die ze zo opdoen met hun dorpsgenoten en passen ze toe in hun eigen groentetuinen. **De hele dorpsgemeenschap is zo bij het project betrokken en vaart er wel bij.**

Het zijn zaken die ook hier, met initiatieven als de 'korte keten', 'biologische landbouw', 'pluktuinen en samentuinen' of 'vergeten groenten', vertrouwd in de oren klinken.

Hoewel de context in de staat Tamil Nadu zeer sterk verschilt van die van West-Vlaamse boeren zijn beide betrokken partijen ervan overtuigd dat ze veel van elkaar kunnen leren. Het delen van expertise en ervaringen tijdens vormingssessies en uitwisselingsreizen kan alleen maar verrijkend zijn voor de leden van AREDS én voor de professoren en studenten van VIVES.

Vlaamse provincies gaan voor meer wereldsolidariteit. Het voorbije jaar mochten we financiële steun ontvangen van de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen.

Opgelet! Enkel voor positivo's

Absoluut, er is heel veel ellende in de wereld.

Beangstigend is het hoe omgesprongen wordt met mens en natuur. Maar deze problemen mogen ons niet immobiliseren. Laat ons onze energie vooral inzetten op de oplossingen. Die inzet hoeft niet noodzakelijk levensvullend te zijn. Ook met kleine 'random acts of kindness'- die (onverwacht) vriendelijke handelingen - kunnen we meewerken aan oplossingen. Onze focus zo nu en dan, en vaker dan gebruikelijk, verleggen naar wat goed gaat en wie goed doet, is hartverwarmend.

Lopen en fietsen voor een betere wereld?

Jouw hart klopt voor het Zuiden, anders zou je deze wereldburgerkrant niet ontvangen. En misschien heb je het de voorbije maanden zelfs nog harder laten kloppen voor Wereldsolidariteit? Ben jij een van de velen die zich in het zweet lopen of fietsen voor schone sportkieren?

Tim Lowagie bedwingt Kemmelberg 50 keer

De Kemmelberg is met zijn 159 meter het hoogste punt van de provincie West-Vlaanderen. Pittig, een echte kuitenbijter. Tim Lowagie, leerkracht aardrijkskunde, bedwong hem maar liefst 50 keer op zaterdag 31 maart 2018. Hij zat meer dan acht uur in het zadel en fietste zo 168 kilometer bij mekaar. Hij liet

zich sponsoren en haalde met zijn fantastische sportieve prestatie 1.325 euro op voor kledingarbeidsters in Azië. Met zijn enthousiasme slaagde hij erin collega's en leerlingen van de Prizma Middenschool uit Izegem warm te maken voor #cleanekleren. Zij haalden met hun sponsortocht nog eens 3.101 euro op. Samen maakt dat het fantastische bedrag van 4.426 euro!

Ballonloop Sint-Niklaas voor #cleanekleren

Zondag 2 september 2018. In Sint-Niklaas werd onder een stralende zon het startschot gegeven voor

de zesde editie van de Ballonloop. De stad Sint-Niklaas, ACV Metea en schoenen Torfs outten zich er dit jaar voor #cleanekleren.

Het personeel van de stad dat aan de loop deelnam, trok sportshirts aan die in de juiste arbeidsomstandigheden gemaakt zijn. Want ook al zien we graag af IN sportkleren, wil dat niet zeggen dat anderen moeten afzien VOOR onze sportkleren.

'We hopen hiermee een voorbeeldfunctie te vervullen en zien graag navolging van andere deelnemers of sportclubs,' getuigt Didier Verlee van de Sportdienst. De vakbond ACV-Metea kon textiel- en kledingbedrijven uit de regio engageren en haalde maar liefst 4.630 euro op. Carl De Clerq van ACV-Metea is verheugd dat 'dit fantastische bedrag zal gebruikt worden om gezondheidszorg uit te bouwen voor onze collega-kledingarbeidsters in Bangladesh. Als dat geen goed voorbeeld is van internationale solidariteit!' En Wouter Torfs dan? Hij ondertekende onze petitie vorig jaar al en zal ervoor zorgen dat het personeel voortaan sport in schone kleren, want 'als onderneming kan je echt verschil maken door doorheen je organisatie duurzame keuzes te maken'.

Dromen zijn als sterren, je hebt ze nodig om je koers te bepalen

Het zijn woorden uit een recente toespraak van onze algemeen secretaris, Andre Kiekens. Profetisch? Een beetje. Maar toch, samen met onze partners in het Zuiden jagen wij een droom na. Wij dromen vastberaden van een wereld waarin armoede en ongelijkheid geen kans krijgen. Een ambitieuze droom? Ja! Maar nodig, om onze koers te blijven bepalen.

In de donkere wintermaanden zijn sterren extra goed zichtbaar. Zou dat verklaren waarom mensen precies nu graag hun hart voor anderen tonen? Met het eindejaar nadert ook de warmste week van Music For life. Honderdduizenden Vlamingen tonen zich van hun mooiste kant en steunen hun medemensen in nood, dichtbij of ver weg, met een actie. Eind vorig jaar mocht Wereldsolidariteit zeventien keer in het Music For Life-geluk delen. Ook voor 2018 hebben we al weet van enkele prachtige initiatieven. **Hoog tijd om de mensen die zich helemaal geven voor onze organisatie in de bloemetjes te zetten.**

Bedankt

Aan de Femma-, kwb- en Pasargroepen,
aan de ACV-groepen en Beweging.net-groepen,
aan de actievoerdes die op persoonlijk initiatief een activiteit opzetten.

Bedankt

om te lopen en te stappen, te bakken en te koken, te drinken en te eten voor onze organisatie.

Bedankt

om op jouw unieke manier een actie in mekaar te boksen.

Bedankt om te geloven in de koers die wij zetten.

De winter♥kerst♥bar van Loes en Niel

Loes (27) en Niel (31) organiseerden in december 2017 een Music For Life-winterkerstbar voor #cleanekleren.

“Het kriebelde al een heel tijdje om eens iets moois te doen voor de Warmste Week. Mijn vriendin Loes en ikzelf zijn echte kerstmensen. Begrijp me goed, die opgeklopte Amerikaanse Santa Clausfeer is niets voor ons. Maar de warmte van houtvuur, witte kerstverlichting en verbondenheid

des te meer. We kozen ervoor onze actie te organiseren voor Wereldsolidariteit en #cleanekleren omdat we ons verbonden voelen met het thema. Mijn vader heeft altijd voor Wereldsolidariteit gewerkt, en de laatste jaren van z'n loopbaan woonde en werkte hij in Bangladesh. Via zijn

verhalen en foto's zagen wij hoe de mensen daar moeten leven en werken. Ook nu hij met pensioen is, zit mijn vader niet stil. Hij blijft zich volop inzetten voor Wereldsolidariteit. Ons goede doel was dus snel gekozen.

Als ik ergens aan begin, dan ga ik er helemaal voor. Ik bouwde een coole houten jeneverbar, we zorgden voor kerstbomen, veel sfeerverlichting en versierde vuurtonnen. Mijn opa maakte van enkele afgezaagde berkenstammen een sfeervol kunstwerk dat we later ook ten voordele van We-

reldsolidariteit verkochten. In enkele dagen toverden wij onze tuin om in een winterwonderland.

Eén avond leek ons zo weinig. Daarom besloten we meerdere gezellige winteravonden te organiseren voor onze vrienden, familie en dorpsgenoten.

We maakten reclame in de buurt, bij de bakker en in de frituur. Buren, vrienden en familie kregen een uitnodiging. Met in totaal zo'n 400 bezoekers stond ons dorp toch ietwat op stelten. We kijken terug op drie sfeervolle, gezellig avonden, zelfs

al gooiide regenweer één avond roet in het eten. De helft van onze bezoekers wist niet zo goed wat #cleanekleren was, maar mijn vader gaf onvermoeibaar tekst en uitleg.

Dit jaar opnieuw? Ja, maar met uitstel. Toevallig verhuizen wij binnenkort naar onze pas gekochte volledig te renoveren woning. Heel veel werk op de plank dus. Vorige week hakten we de knoop door. In 2019 organiseren wij een zomer kerst bar, gewoon omdat het kan. De opbrengst gaat naar de kas. We sparen namelijk voor een degelijke tent.

Want één ding hebben we vorig jaar geleerd: ook al houdt een beetje regen ons niet tegen, droog rond het vuur is toch gezelliger. Mijn jeneverbar kan ik zo nu en dan verhuren aan de Olmense Zoo. De opbrengst daarvan gaat ook naar onze nieuwe tent. Eind 2019 gaan we voor een nieuwe wintereditie.

Bedankt Loes en Niel voor jullie gouden hart! Heel veel succes ook met de nieuwe woonst. Jullie zijn fantastisch. Volgend jaar komen wij graag een jenevertje proeven.

Geïnspireerd door het engagement van Loes en Niel? Ook dit jaar kan je een Music For Life-actie op touw zetten voor onze organisatie. Deelnemen aan de Warmathon kan dit jaar voor jouw zelfgekozen goed doel.

Wij zijn dankbaar voor iedere actie, groot of klein. Liever geen actie organiseren, maar toch je solidariteit tonen: een gift aan Wereldsolidariteit is van harte welkom op BE41 8900 1404 3510.

* M O N D I A A L N I E U W S

ABONNEER JE NU OP MO* EN STEUN WERELDSOLIDARITEIT

Wereldsolidariteit zet al meer dan 15 jaar mee de schouders onder MO*. Samen zijn we ervan overtuigd dat mondiale journalistiek meer dan ooit nodig is om de wereld beter te begrijpen. Want verandering begint bij begrijpen. Jij kan mee de schouders onder het journalistieke project van MO* zetten én tegelijk Wereldsolidariteit steunen.

Abonneer je nu voor slechts 28 euro. Daarvoor ontvang je 4 boeiende kwartaalmagazines én schenk je 10 euro aan Wereldsolidariteit. Je slaat dus twee vliegen in één klap.

Bestellen kan per mail via martine.stroobants@wsm.be of je kan onderstaande bon opsturen naar Wereldsolidariteit, t.a.v. Martine Stroobants, Haachtsesteenweg 579, 1030 Brussel.

JA IK BESTEL GRAAG EEN JAARABONNEMENT OP MO*
EN STEUN DAARMEE WERELDSOLIDARITEIT

Voornaam + achternaam

Straat + huisnr + busnr

Postcode + woonplaats

E-mailadres

Telefoonnummer

send a wish - make a change

Op zoek naar mooie, kwaliteitsvolle kerstkaarten? Tegelijk onze fantastische organisatie steunen? Staak je zoektocht. Onze nieuwe wenskaartjes zijn klaar. Eén set van vijf kaartjes mét omslagen kost zes euro (exclusief verzendingskosten). Voor iedere kaart die jij verstuurt, schenk je 80 eurocent aan de partnerorganisaties van Wereldsolidariteit in het Zuiden.

Bestellingen en vragen: contacteer Martine Stroobants. 02 246 36 72 - martine.stroobants@wsm.be
Om praktische redenen vragen wij jou om bestellingen aan ons door te geven vóór 19 december ten laatste. Dank je wel voor het begrip.